

1868-03-07

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:
Industriel arkæologi,
bryggeriindretning,
bryggeriteknologi

DOKUMENTINDHOLD

Carl er i Strasbourg på bryggeriet Au Pêcheur. Om bryggeriteknologi og en gave til Gabriel Sedlmayr. J. C. mener, at det måske kunne interessere Sedlmayr at Carlsberg bruger den samme gær, som J. C. Jacobsen hjembragte i 1845.

TRANSSKRIFTION

Carlsberg d 7 Marts 68.

Kjære Carl!

Jeg haaber at Du har modtaget det Brev, som jeg i Tirsdags sendte Dig til Strasbourg (Adresse: au Pêcheur) og at Kassen med Frugtskaal og Stager ligeledes ere komne medens Du var der.- Om din Ven Schwarz end ikke vil finde at disse Sager udmærke sig ved Skjønhed, antager jeg dog at de ville have Interesse for ham ved deres Eiendommelighed der vil minde ham om, at Du er fra "Norden". Dersom Du har havt Leilighed til at fortælle dine franske Venner Noget af de nordiske Sagn og Myther, ville de vistnok have hørt dem med Interesse eller idetmindste med Barnets Nysgjerrighed. -Hvad den omtalte Present til Sedlmayr angaaer, da var det ikke min Hensigt at sende ham den før ved Slutningen af dit Ophold i München, men jeg ønskede itide at erfare din Mening om hvilken Gjenstand, der snarest kunde falde i hans Smag

da den maaske maa bestilles nogen Tid forud. Hermed sender jeg et Brev til ham, med Tak for de Tjenester, han har vist os Begge og med et Par forbindtlige Ord til hans Søn.- Jeg har med stor Interesse læst dine Meddelelser om et Par Gjæringer i Schwechat og dine Iagttagelser i Gjærkælderen. Den "diagonale" Strømning, som Du jevnligt har seet i Gjæringskarrene, er i Regelen uden Betydning og opstaaer af tilfældige Aarsager. Det er sjeldent at en Gjæring vedbliver at gaee aldeles regelmæssigt, lige stærk fra alle Sider, ind mod Midten. Der behøves kun at Karrets ene Side hælder lidt mere indad, end den modsatte for at drive Strømningen fra den stærkest hældende Side. Eller at Urtens Bevægelse ved Ømrøringen efter Gjærtilsætningen lader Gjæren aflagre sig lidt uregelmæssigt paa Bunden; eller at en kold Luftstrøm virker stærkest paa een

af Karrets Sider.- Jeg har aldrig mærket, at den mere eller mindre diagonale Strømning havde nogen Indflydelse paa Klaringen eller Attenuationen.- Derimod har enhver mærkelig Forandring i Temperaturen i Kjelderen eller i Urten ved Gjærens Tilsætning, eller en høiere Stigen i Varme under Gjæringen næsten altid til Følge, at Øllet klarer mindre godt i de smaa Glas.- Jeg tilsætter derfor i Regelen Gjæren ved $4\frac{1}{2}$ à 5 grader R, holder Kjeldrene paa 4 grader R og Maximum af Varmen i Karrene paa 8 grader R.- For at opnaae det Sidste, maa jeg undertiden bringe Kjeldervarmen ned til 3 grader R, eller hvis Veiret er for mildt, da sætte Iisspande i Karrene, selv midt om Vinteren.- Urten til mit Vinterøl holder $13\frac{1}{2}$ % efter Balling og til Sommerøllet $14\frac{1}{2}$ %, hvilket er lidt stærkere end sædvanligt i Tydskland i de senere Aar. Attenuationen er i Regelen henholdsvis $6\frac{1}{2}$ %

og 7 %.- Naar dette Punct er naaet, bringer jeg Øllet paa Lagerfadene, uden Hensyn til Klaringen i Prøveglasset, men Øllet i Karret er til den Tid faldet godt igjennem og kun bedækket med et tyndt Lag Skum og Kulsyreudviklingen svag.- Du veed at Øllet bliver pumpet- nu med en Rotativpumpe- directe fra Gjæringskarrene i 4 store Kar, hver til eet Bryg, paa Loftet over Lagerkjelderen, hvor Øllet staaer til næste Dag og afkøles noget samt afsætter en betydelig Deel af sin Gjær, saa at det løber temmelig koldt og luttret i Lagerfadene.- Naar den stadige Frost ophører - som f.Ex. nu - løber Øllet fra de nærmeste Kar gennem Iisapparatet - min egen Invention - og nedsvales dér til 1 R paa Veien til Lagerfadene.Derved forhindres at Eftergjæringen i Fadene begynder for tidligt og Øllet holdes derved nærved Frysepunctet; ei heller opvarmes Luften i Kjelderen.

Da mine Gjæringskeldere kun kunne rumme Øllet af 11-12 Dages Brygning, maa jeg sørge for, at Kargjæringen kan være tilendebragt i 10 Dage, for at Karrene kunne staae 1 Dag over, overstrøgne med tynd Kalkmælk (bruges dette i München). Naar Øllet er "i Karret" (entonné) tilsættes Gjæren ("Paasætning" - "sat paa") efter Vægt, 40-45-50 pund udvandet som i Schwechat, til c 50 Tdr Urt ved $4\frac{1}{2}$ à 5 grader R. Efter c 24 Timer er den "medtaget", d.v.s et let Slør viser sig paa Overfladen.Efter c 42 Timer fra Paasætningen "trækker det fra" eller Skummet løsner sig fra Siderne. Den 5te Dag er Skummet og Varmen paa det høieste Punct; derefter aftage Begge, men den daglige Attenuation

er endnu uforandret og aftager først de sidste 2 Dage indtil den 10 Dag (ofte den 9de) da det "fades" d.v.s pumpes i Lagerkarrene med den ovennævnte Attenuation af respectiv $6\frac{1}{2}$ og 7 % og ved c 7 grader R.- I Lagerkjelderer holdes Temperaturen saalænge det er Frostveir

lidt under 0 R og Øllet i Lagerfadene, der fyldes meget langsomt, afsvales saaledes strax til 0 grader R.- Naar det bliver Tøveir, stiger Temperaturen af Øllet ved det tilførte friske Øl høist til 1 grad R. og kjelderens Varme er ved Saisonens Slutning naar Luftrørene lukkes og dækkes med Sand, ligeledes mellem 0 og 1 grad R.-Naar en Afdeling af Kjelderer senere aabnes, selv ved Slutningen af Sommeren, er Temperaturen altid høist 2 grader R, da Iisbeholderen ovenpaa Hvælvingerne (min egen Construction) forhindrer enhver større Temperatur-forhøielse.--- Attenuationen, naar Øllet om Sommeren aftappes, er $4\frac{1}{2}$ à 4 %.- Da Mikroskopet har viist mig, at den Uklarhed, der ofte er i de smaa Glas ved Slutningen af Hovedgjæringen ikke hidrører fra Svømmende Gjærceller men af de ved Kogningen og under Nedsvalingen udskildte Dele af Planteliim (Glutin) og Humleharpix anvender jeg stor Omhyggelighed for at Urten kan løbe

saa klar som muligt fra Svalebakkerne, der som Du veed, bliver løftede ganske lidt i alle Hjørnerne ved Skruer og saasnaart det begynde at løbe uklart, løber resten igjennem Sieposen af tykt Lærred af Humlesæk. (Har man særeget Lærred til "Trübsäcke" ?) For at opnaae en hurtig og smuk Klaring af det Øl, der skal sælges ungt om Vinteren, efter 4 à 6 Uger, maa jeg undertiden bruge Omtapning paa Spaanefade, som give en glimrende Klaring, men dette er Tidsspildende. Jeg har derfor nylig begyndt til en Kjelder, der skal sælges i Mai, at anvende Karapheen-Moos, 1 Pund til et Bryg af 3100 Pund Malt, der koges $\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$ Time med Humlen. Dette giver en overordentlig, næsten fuldstændig Klaring af Urten paa Svalebakkerne og ligeledes en hurtig og smuk Klaring i Prøveglassene.- Resultatet i Kjelderer vil nu senere vise sig.- Jeg har for mange Aar siden gjort mindre Forsøg dermed, men aldrig til en heel Kjelderafdeling.

Det falder mig ind, at det maaskee kunde interessere Sedlmayr at

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

erfare, at jeg aldrig har skiftet Gjær, men at den, jeg endnu bruger, er en uafbrudt Affødning af den Pot Gjær, jeg i 1845 hjembragte fra hans Gjæringskjelder.-

Jeg er bleven afbrudt og faaer ikke Tid til at skrive Brevet til Sedlmayr færdigt idag. Jeg haaber imidlertid at kunne sende Dig det imorgen, tilligemed nogle Optegnelser som Kogsbølle har lovet at uddrage af Gjærings-Journalen.-
Alt vel! Lev vel!

Din Jacobsen
d 8/3 - 68

7/3⁶⁸ (a)

C.M.

Carlsberg p. T. Mart. 68.

Dear Carl!

Jeg tænker at du som næstlaget skal
levere, som jeg i "Eindragt" sendte dig til
Storkøbing (Adm. an sikkerhed) og at du som
med Forsigtighed og Stages Lygelse er kommen
indtil du var der. - Om du skal skrive
med alle mit færdige, disse Pagens indvirkning sig
med Kjærlighed, antages jeg dog at du vil
sige Talerne for dem med stort frivillighed
der med mindst som en, at du er for "Nordens".
Derfor du som jeg har Lidelighed til at
føle alle dine gamle Brevs Kraft og de
uendelige Pagen og Kjærlighed, vilde du vistnok
sige sig dem med Talerne eller indvirkning
med Carlsberg Kjærlighed. -
Jeg er den egentlige forfatter til Sedmayr
ansættelse, da det var at alle mine færdige at
sige dem som du har med Pleasuren af det
Befal: München, som jeg vistnok vilde
at nævne din Mening om Jællens Gjæstend.
Derfor som du vilde i som Brev

da den maaker saa bestillt uagen til
faerd. Jaend fandtes sig et bren til
Jens, med Carl som de Gænges, Jens som
med at lægge og med et par faerdstueje
Og hi Jant Jøen. —

Jens som med par Tabankes lodt den
Kendteleje om et par Gjæmme i Skovet.
og den Taghagelje i Gjørdelene. Den
"diagonal" Skæmming, som den jaendigt som
faldt: Gjæmmehæmmen, og i Reglen uden
bestidning og øjeblik af tilfældige Aarsager.
Det er fjærdent, at en Gjæmming med blinde at
gaen eldret uregelmæssigt, lige stak for
alle Tid, med med Midlen. Det besænder
læn at Tærnt om Tid Jaldes lidt mere
indad, med den maadette som at deni Skæm-
ningen som den stakst Jaldred Tid. fllis
at holdet læmmelje med Overvejen efter
Gjæmmehæmmen lader Gjæmmen afløge sig
lidt uregelmæssigt for linden; allis at
en lodt Luftskæmmen midtes stakst for en

af Sønnen Peder. - Jeg har aldrig været,
at den man eller mindre diagonalt Høien
meget Jerns meget Tufflydte for Høien
eller Alkaliniskheden. - Dermed har en
værdig Sønnen. Temperatur: Faldet
eller: Væden med Gjennem Cirkulation, eller
in Jerns Høien: Høien med Gjennem
væden altid til Sønnen, at alle Høien
væden godt: De første Glas. - Jeg vil
derfor: Sønnen med $4\frac{1}{2}$ i 5° R, Sønnen
Faldet for 4° R og Maximum af Høien
i Sønnen for 8° R. - For at opnå alle
Høien, man jeg indrettede Høien
Høien med til 3° R, eller Høien
for midt, de første Høien: Sønnen,
selv med alle Høien. - Væden til
Høien Sønnen $13\frac{1}{2}$ % eller Høien og til
Sønnen $14\frac{1}{2}$ %, Høien er til Høien
and Høien: Høien: De første Glas.
Alkaliniskheden er Sønnen Sønnen $6\frac{1}{2}$ %

af 7te. — Naar Mr. Finck er ude,
bringer jeg Plett for Lagerfadren, under
føljende betingelser: Jern og Løse,
uden Plett: Løst er det den 1te faldet
gælder ejendommen af den bedrøvet end at
lynde dag frem af Dødsgrundsdrillingens
sag. — Du skal at Plett bliver fjernet
— med en Sabat pangs — direkte for
Gjættens Løst: 4 pangs Løst, som bedrøvet
bringer, som Løst er Lagerfadren, som
Plett skal det næste dag og aflydtes meget
samt affattes en betydelig del af sin Gjætt.
for at det bliver løst og lidt
i Lagerfadren. — Naar den bedrøvet
og fjernes — som fjernes — bliver Plett for
de næste 2 år ejendommen til apparatet
— med en Dødsgrundsdrilling — og medfølgende
10 R for den Hætte til Lagerfadren.
Derved forstås at Plett er: Løst
bringer som bedrøvet og Plett skal det næste
Dødsgrundsdrilling; si skal apparatet Løst: Løst.

II. $\frac{7}{3}$ 68 (b)
G.M.
I min Gjærings Gilderne den tiende næste
Aften af 11-12 Dage Kjølling, naar jeg ser
for, at Tørringen den næste Lørdag er
10 Dage, for at Tørringen den 1 Dag er,
anvendes end ligesom Saltvands (brugt alle
i München). - Naar Aften er "Lørdag"
(entant) Lørdag Gjærings ("Jærling" -
"Jærling") efter Wage, 40-45-50 tt, endes
den i Schwechat, til i 50te endes med 4 $\frac{1}{2}$ i
5° R. - Aften i 24te endes er den "mestaget",
d. m. f. at det skal ikke sig den Overfladen.
Aften i 42te endes for Jærlingene "Lørdag"
det for" eller Kjølling Lørdag sig for Tørringen.
Den 5te dag er Kjølling af Tørringen for
det Jærling Jærling; derefter aflage Bage, og
men den daglige Alkoholation er endes
infoculdet og aflage først de sidste 2 Dage.
indtil den 10 dag (ofte den 9de) da det "Lørdag"
d. m. f. bruges i Lagerkammeret end den
annuncerter Alkoholation af respektive 6 $\frac{1}{2}$ og
7 $\frac{1}{2}$ og end i 7° R. - I Lagerkammeret
sødes Temperatur pålænge det er Tørringen

litt under $0^{\circ} R$ og flød: Lagnofader, der fyldt meget løvsant, og malet saaledes stog til $0^{\circ} R$. - Naar det blinde Conoid, flødt Emulsion af flød med det tilføiede første PO ^{flødt} til $1^{\circ} R$. og Ejendoms Raar og ved fastsatte Stilling, naar Luftens Løst og dattet end fandt, begynder mellem 0 og $1^{\circ} R$. - Naar en Afdeling af Ejendoms Raar aabner, skal ved Stilling af Raar og Emulsion altid først $2^{\circ} R$, da Mikroskopet ansees som Jernsøjler (sine egen Løst) fastholdt i en Emulsion af flød. - Alkalinium, naar flød om Raar og flød, er $4\frac{1}{2}$ i $4\frac{1}{2}$.

Da Mikroskopet gav mig, at den Uklare, der ofte er i de sunde Glas ved Stilling af Jernsøjler i de Jernsøjler for smukke og Opriktet men af de ved Tegnene og under Mikroskopet indvirkende Løst af flød Løst (Gluein) og Jernsøjler, som ender sig med Omsiggelse for at være den Løst

for Glas som uindst for Asalebathen, der
for den mand, blev loflodt ganske lidt i alle
gjæmmer med Thors og forsvant det begyndt
at løbe ullaat, lader Asalebathen igjennem sin
poter af lyst Lørd af Jumbelak. (for man
sænger Lørd de "Eindfækte" ?). Der at
opvæde en fæsting ^{af Jumbelak} Thoring af det fl. der skal
følge mig om Thorsen, efter 4 i 6 Uger,
men jeg uindtænder bruge Omlægning for
Pænselade, for jeg en glimrende Thoring,
men alle de Lidspilende. - Jeg for den
rigtig begyndt til en Tid, der skal følge
i Mai, at anseude Karagras - Moos,
1te til et Lørd af 3100 to Malt, der
Lager 1/2 i 3/4 Eim med Jumbelak. Alle
gjæmmer en anseude, uden fæsting
Thoring af Maken for Asalebathen og
hjelper det en fæsting og fæsting i fæsting
glæder. - Indtækt: Tidspilende med
en fæsting med sig. - Jeg for for mange der
fæsting gjæmmer fæsting fæsting, men aldrig til
en fæsting Tidspilende.

Det falder mig ind, at det maaske kunde
interessere Tedlungs at vide, at jeg
aldrig saa Hiftet Gjen, men at saa, jeg
endnu har, so nu maaskest Affaering
af den Jot, Gjen, jeg i 1848 Gjenbragt
for den Gjeningsgalden. —

Jeg er blaaen afbrudt og faar
ikke tid til at sige hvad det
Tedlungs fordygt idag. Jeg faar
indtjent et tuius faar dig det
meget, Lilligund og de Ophavet
for Hagekulle for den at endags
af Gjenings - Jauvalen. —

Alt vel! — Lev vel!

1848

Jens Jacobsen